

KUNST >

Kunststyrelsen

EVALUERING AF HIMMERLANDS TEATER

**Udarbejdet af
egnsteaterkonsulenterne Carsten Wittrock & Kirsten Dahl
Maj 2011**

Forord

Denne evaluering af Himmerlands Teater finder sted på baggrund af egnsteaterbekendtgørelsen nr. 1404 af 7. december 2007. Evalueringen er udarbejdet i forbindelse med udløbet af teatrets egnsteaterkontrakt, og den baserer sig på forestillingsbesøg, teatrets selvevaluering og samtaler med henholdsvis teatret (14.3.2011 og 16.5.2011) og Mariagerfjord Kommune (14.3.2011).

Formålet med evalueringen er at belyse teatrets aktuelle situation og dets udviklingsperspektiver. Evalueringen tager stilling til teatret i dets helhed. Særlig vægt har en analyse og vurdering af den kunstneriske kvalitet i teatrets repertoire, belyst via det samlede repertoire i aftaleperioden 2009-2012 og tre udvalgte forestillinger. Teatrets lokale synlighed og forankring og dets position nationalt og internationalt evalueres og sættes i relation til teatrets visioner og egnsteaterkontraktlige forpligtigelser. Endelig forholder evalueringen sig til teatrets organisatoriske forhold og til dets økonomi. Tanken er, at teatret og kommunen skal kunne bruge evalueringen i forbindelse med genforhandling af teatrets egnsteateraftale.

Evalueringen er gennemført efter Ønskekvistmodellen – den model for vurdering af kunstnerisk kvalitet i de optrædende kunstarter, der er udviklet af Jørn Langsted, Karen Hannah og Charlotte Rørdam Larsen. At Ønskekvistmodellen skal være det gennemgående metodiske grundlag for egnsteaterevalueringerne, er besluttet på baggrund af en dialog mellem Kommunernes Landsforening, teaterbranchens organisationer: BørneTeaterSammenslutningen (BTS) og Foreningen Af Små Teatre (FAST) og egnsteaterkonsulenterne. Ud fra tre vektorer, Villen (engagement), Kunnen (evner) og Skullen (nødvendighed), tilbyder Ønskekvistmodellen en enkel model for, hvordan man på struktureret vis kan diskutere kvaliteten i performativ kunst.

Evalueringen forholder sig til teatrets samlede repertoire i aftaleperioden. Der er tale om to til fem egenproduktioner (heraf to-tre nyproduktioner) og mellem to og fem gæstespil pr. sæson. Følgende tre egenproduktioner fra indeværende og sidste sæson er udvalgt til nærmere analyse: *Gyldne Tider i Gældbæk*, *Kvinden i sort* og *Tak for alt*. Til sammenligning og perspektivering inddrages i mindre grad teatrets øvrige egenproduktioner, ligesom de øvrige aktiviteter, teatret har været - og er - igangsættere af og involveret i, inddrages til at belyse teatrets samlede aktivitetsniveau.

Carsten Wittrock og Kirsten Dahl
Maj 2011

Indhold

Himmerlands Teater	4
Præsentation af Himmerlands Teater	4
Egnsteateraftalen	4
Himmerlands Teater i en egnsteaterkontekst	6
Repertoire	7
Karakteristik.....	7
Egenproduktionerne	7
Gæstespillene	8
Analyse af tre egenproduktioner	9
<i>Gyldne Tider i Gældbæk</i>	10
<i>Kvinden i sort</i>	11
<i>Tak for alt</i>	12
Analyse af det samlede repertoire	13
Himmerlands Teater i en kommunal, regional og national kontekst..	14
Markedsføring og kommunikation	15
Bestyrelse, økonomi og regnskab	16
Sammenfattende analyse af Himmerlands Teater	17
Himmerlands Teater som kulturinstitution.....	17
Opfyldelse af gældende egnsteateraftale	17
Udfordringer og udviklingspotentialer	18

Himmerlands Teater

Præsentation af Himmerlands Teater

Himmerlands Teater blev etableret i 2003 af teatrets nuværende ledelse og har haft egnsteateraftale først med Hobro Kommune og Nordjyllands Amt og nu efter kommunesammenlægningen med Mariagerfjord Kommune.

Teatrets ledelse består af Susanne Sangill Pedersen og Finn Hviid Bredahl. Susanne Sangill Pedersen er teatrets kunstneriske leder og varetager foruden opgaver som skuespiller, instruktør og dramatiker på teatret. Finn Hviid Bredahl er teatrets administrative leder og varetager herudover opgaver som skuespiller, instruktør og lys- og lydafvikling på teatrets egenproduktioner. Alle andre håndværksmæssige og kunstneriske funktioner varetages af periodeansatte.

Himmerlands Teaters bestyrelse består af fem medlemmer, hvoraf ét medlem udpeges af Mariagerfjord Kommune. De resterende udpeges af repræsentantskabet for Himmerlands Teater. Repræsentantskabet er sammensat bredt af det lokale erhvervsliv, turistforeninger, fagorganisationer, gymnasier samt teater- og kulturinteresserede borgere. De af repræsentantskabet udpegede bestyrelsesmedlemmer sidder for en toårig periode, mens bestyrelsesmedlemmet udpeget af Mariagerfjord Kommune sidder for en fireårig periode. Genudpegning kan finde sted.

Himmerland Teater har til huse i "Det sorte Pakhus" på havnekajen i Hobro. Huset rummer to mindre teatterum med plads til maksimalt 65-70 publikummer, en foyer samt værksteds- og kontorfaciliteter. Lokalerne er lejet af en privat udlejer. Den lave loftshøjde i salen samt det begrænsede antal publikumspladser betyder, at lokalerne er mindre egnede til teaterproduktion.

Teatrets repertoire består hovedsageligt af egenproducerede voksenforestillinger suppleret med gæstespil fra turnerende voksenteaterproducerende egnsteatre og små storbyteatre. Der præsenteres årligt en juleforestilling for børnepublikummet. Herudover præsenterer teatret årligt en række arrangementer af mere musikalsk karakter i caféopstilling.

Himmerlands Teater modtager et årligt egnsteatertilskud fra Mariagerfjord Kommune og staten på kr. 2.899.926 (2011).

Egnsteateraftalen

Himmerlands Teater er organiseret som en selvejende institution med en bestyrelse på fem personer, heraf er én udpeget af Mariagerfjord Kommune, og de resterende fire er udpeget af teatrets repræsentantskab. Teatrets nuværende aftale løber frem til 31. marts 2012. Ifølge aftalen skal Himmerlands Teater, som stationært teater i Mariagerfjord Kommune, præsentere kommunen og dets opland for forestillinger af professionel kvalitet i overensstemmelse med egnsteaterlovens bestemmelser

Formålet med et egnsteater i Mariagerfjordområdet er at skabe et stationært teatermiljø med kvalitetsforestillinger for en bred målgruppe: børn, unge og voksne. Teatrets

virksomhed skal være forankret i Hobro. Desuden skal forestillinger kunne flyttes med henblik på fremvisning på andre lokaliteter i hele Mariagerfjord Kommune.

Ifølge aftalen **skal** teatret:

- producere mindst tre årlige forestillinger, hvoraf én forestilling kan være målrettet unge.
- afvikle mindst fem årlige gæstespil i forskellige genrer.
- lade det ene gæstespil eller den ene egenproduktion være målrettet børn.
- samarbejde med skoler, institutioner, biblioteker, kultur- og ungdomsskoler om kunstnerisk sparring vedrørende børneteater.
- indgå i samarbejde om talentudvikling med kulturskolerne i Rebild, Vesthimmerland og Mariagerfjord Kommune.

Teatret foretager ligeledes ifølge aftalen kunstnerisk sparring med amatørteatermiljøet og indgår i sparring med Mariagerfjord Kommune på teaterområdet.

Kommunen og teatret har i aftalen forpligtet sig til at udarbejde en handlingsplan for forbedring af teatrets fysiske rammer samt et årligt dialogmøde omkring teatrets drifts- og udviklingsopgaver.

Teatrets kunstneriske profil og visioner

Himmerlands Teater har, som ledelsen udtrykker det i deres selvevaluering, som overordnede vision 'ikke bare at skulle blive Mariagerfjords – men hele Himmerlands Teater'.¹ Og teatret uddyber, at de med dette mener et variationsfyldt teaterrepertoire, som overrasker publikum positivt ved aldrig at være tørt og uinteressant:

*Vi vil give Himmerlændingene lige præcist det teater, de ikke ved at de gerne vil have. Det skal være teater med "kant". Det må være alt: Spændende, uhyggeligt, sjovt, provokerende, anderledes, udfordrende, nyskabende, sørgeligt, muntert, grænseoverskridende etc. Det eneste det aldrig må være, det er: **KEDELIGT!***

Vi siger med salig Heiberg: "At gavne og fornøje, hav stedse det for øje"!²

Inden for Himmerlands Teaters repertoire, som spænder gennemæssigt bredt, fra komedie, tragedie til drama, bestræber teatret sig på hvert år at have fire kategorier af forestillinger:

1. nyskrevet dansk dramatik
2. en dansk, nordisk eller europæisk klassiker eller en bearbejdet klassiker
3. en "smallere" dansk eller international forestilling
4. en børneforestilling

¹ Teatrets selvevaluering, p.2.

² Ibid. p.2.

Herudover består repertoiret af cirka seks til otte gæstespil, som afvikles dels på Himmerlands Teater, men også på andre spillesteder rundt omkring i kommunen.

Teatret ønsker kunstnerisk set at profilere sig med et repertoire, som er genremæssigt bredt sammensat, og som fornyr sig for publikum gennem indholdsmæssig variation og forandringer i forestillingernes scenografiske udtryk.

Hertil kommer det kendetegn, at forestillingerne – grundet teatrets forholdsvis små fysiske rammer – spiller fysisk tæt på publikum. Der er tale om en nærhed, som ifølge teatret er med til at give publikum en ganske særlig intim teateroplevelse. En oplevelse, som teatret er opmærksom på, at de skal værne om, såfremt de får større rum at spille i:

Vores karakteristika udmøntes bl.a. i teatrets pay-off: [...] ”Det lille teater med de store oplevelser”. De allerfleste gæster synes, at det er en meget anderledes og positiv teateroplevelse at være så tæt på scenen[...]Den intimitet der opstår mellem publikum og skuespillere er helt unik, og vi er meget opmærksomme på at den ikke må forsvinde, selvom vi skulle få et større teater her på havnen i Hobro.³

Teatret ønsker at udvikle egenproduktionerne via ny dansk dramatik, ved at ansætte dygtige instruktører udefra og ved internt at udfordre hinanden med nye opgaver som skuespillere og instruktører.

Som fremtidsvision har teatret tillige et ønske om mere volumen i repertoirets forestillinger, eller som teatret selv udtrykker det, at kunne komme til:

[...] at spille større forestillinger med flere medvirkende dels på teatret i Hobro, men også meget gerne på andre lokaliteter i Mariagerfjord Kommune og den øvrige del af Himmerland (Vesthimmerlands kommune).⁴

Hvad angår forestillingerne for børn, har teatret for år tilbage selv produceret disse, men dette er teatret stoppet med, da produktionerne ikke kunne konkurrere med de familieforestillinger på Aalborg Teater, som kommunens skoler valgte at køre til, eller de børneteaterforestillinger, som blev udbudt af biblioteket til kommunens børneinstitutioner for en billetpris på 10 kr. pr. billet. Teatrets forpligtelse over for børnemålgruppen bliver nu opfyldt via de juleforestillinger, som teatret enten selv producerer eller køber som gæstespil.

Himmerlands Teater i en egnsteaterkontekst

Blandt Danmarks egnsteatre er Himmerlands Teater:

- et teater, som udelukkende satser på stationær aktivitet.
- et teater, som i sine egenproduktioner satser på forestillinger under devisen ”At gavne og fornøje, hav stedse det for øje”.
- et mindre teater med en meget stor produktivitet og dermed et krav om en alsidighed i opgaveløsningerne hos teatrets ledelse.
- et teater, som ligger i en kommune med en selvstændig teaterforening og et stort uopdyrket stationært publikum, især børn og unge.

³ Ibid. p.9.

⁴ Ibid. p.2-3.

- et teater med en tydelig konkurrence/supplement fra de større scener i såvel Aalborg som i Aarhus.
- et teater, som har et publikumsunderlag i en kommune med et befolkningstal på lige over 42.000 indbyggere.

Repertoire

Karakteristik

Himmerlands Teaters repertoire består af egenproducerede professionelle forestillinger, som for det meste og primært er målrettet aldersgruppen 40+ i Mariagerfjord Kommune og Vesthimmerland Kommune, og sekundært børn, børnefamilier og unge. Hertil kommer en palet af gæstespil for voksne.

Egenproduktionerne

Egenproduktionerne har i sæson 2009/2010 og 2010/2011 været følgende:

Aldersgruppe	2009/2010	2010/2011
Voksne (primært 40+)	<p><i>Mysteriet om Myrna Vep</i> (genopsætning) - en engelsk komedie.</p> <p><i>Souvenir</i> - en engelsk komedie. En samproduktion med Vendsyssel Teater.</p> <p><i>Den gode fregat Pinafore</i> - en operette af Gilbert og Sullivans. Årets juleforestilling</p> <p><i>Når en Sailor går i land</i> - et musikalsk tidsbillede anno 1959</p> <p><i>Hvordan slipper man af med en mor</i> (<i>Conversations con Mama</i>) - et drama af Santiago Carlos Oves. Året 'smalle/seriøse' forestilling.</p>	<p><i>Gyldne tider i Gældbæk</i> (genopsætning) - en julekrimikomedi Årets juleforestilling</p> <p><i>Tak for alt</i> - ny dansk dramatik (med indlagte evergreens)</p> <p><i>Kvinden i sort</i> - et drama af Stephan Mallatratt. Året 'smalle/seriøse' forestilling.</p>
Børn (4 til 12 år med voksne)	<p><i>"Den store Nisseprøve"</i> OBS: et gæstespil fra Louise Schouw Teater. Årets børnejuleforestilling</p>	<p><i>Knas i julegodterne</i> Egenproduktion Årets børnejuleforestilling</p>

Udover at udgøre det kunstneriske team er Susanne Sangill Pedersen og Finn Hviid Bredahl altid, på en eller anden måde, med i Himmerlands Teaters egenproduktioner. Enten som dramatikere, oversættere, tekstbearbejdere, instruktører, skuespillere eller lys- og lydteknikere.

Teatret køber dog også tekster, instruktion og scenografi udefra, og teatret vægter her at sammensætte et team, der bygger på indbyrdes kendskab til hinandens arbejde og forståelse for de lyster og ambitioner, som teatret har:

De nævnte genrer udvikler og perfektionerer vi ved i størst muligt omfang at benytte os af en stab af skuespillere, instruktører og scenografer som kender os og hinanden og som ved hvad veje vi har lyst til at gå – sammen med dem.⁵

Himmerlands Teaters forestillinger har få medvirkende. Fra to til fem. Udover Susanne Sangill Pedersen og Finn Hviid Bredahl går en række skuespillere igen i teatrets egenproduktioner. Eksempelvis Ronny Sterlø, Helle Halsboe og Louise Gade.

Teatrets egenproduktioner er – ligesom langt de fleste gæstespil – bygget op over en på forhånd skreven tekst. Et drama eller en roman, som er bearbejdet til scenen.

Genremæssigt ønsker teatret at dække bredt og overraskelsesfuldt:

Vi satser på at give vores publikum de teateroplevelser de ikke ved, at de gerne vil have. Det være sig indenfor komedie, drama, tragedie; ja alle de af teatrets genrer vi kan rumme i vores lille teater. Vi satser også på at kunne præsentere nyskrevet eller nyere dansk dramatik hvert år, ligesom vi også meget gerne vil have en klassiker på repertoire.⁶

Engelsk dramatik har en fremtrædende plads i repertoire. Ligesom der er tradition for relativt mange stykker, der vægter det underholdende og musikalske.

Teatret har gjort det til sin praksis at sætte stykker op med få roller. Dette begrundes ledelsen med økonomisk kun at have råd til at ansætte få skuespillere. De finder det vanskeligt at blive ved med at finde nye stykker med så få medvirkende. Og udtrykker i forbindelse hermed lyst til at sætte forestillinger op med flere roller og flere medvirkende skuespillere.

Hvad forestillingerne for børn angår, er disse juleforestillinger. Enten produceret af teatret selv eller købt ind udefra. Genre- og indholdsmæssigt er vi i den lettilgængelige og muntre ende af spektret. Aldersmæssigt går målgruppen fra fire til 12 år. Deciderede ungdomsforestillinger har teatret ikke på repertoire. En af årsagerne er ifølge teatret manglende fysisk plads.

Egenproduktionerne har en spilleperiode på cirka en måned.

Gæstespillene

Gæstespillene er udelukkende for voksne. Limfjordsteatret (hvis målgruppe er 14-99 år) spillede dog også på Mariagerfjord Gymnasium, dvs. for et ungdomspublikum. Voksenteatergæstespillene (som spiller mellem en og tre aftener) dækker en bred vifte af genrer og udtryksformer. Vægten er her – som i egenproduktionerne – på tekstteater med morskab og musik i højsædet. Stand up, onemanshows og forestillinger med musik, som en meget central ingrediens, fylder en del.

I buketten af gæstespil er der ligeledes i hver sæson, i stil med teatrets egne såkaldte 'smalle' forestillinger, stykker i den mere alvorsbetonede ende. Eksempelvis Aalborg Teaters *Jeg er min egen kone* i sæson 2010/2011. Og endelig har komedierne også –

⁵ Ibid p.8.

⁶ Ibid p.7.

som alle gode komedier – alvor indbygget i større eller mindre grad. Limfjordsteatrets *Pinkie* tegner for eksempel, på klovnekomisk maner, en krigs alvor og grusomhed.

Gæstespillene har i sæson 2009/2010 og 2010/2011 været følgende:

Aldersgruppe	2009/2010	2010/2011
Voksne	<p><i>Når kineserne tager over</i> af og med Viggo Sommer - Onemanshow</p> <p><i>Tommy Kenter - i Finn Søborgs univers</i> - Multimedieshow af og med Tommy Kenter</p> <p><i>Ivan Pedersen med band</i> - Koncert med Ivan Pedersen og band</p> <p><i>Kaj Munks drama "Kærlighed"</i> - oplæst af Lise Rosendahl</p> <p><i>Desperate Syngepiger</i> - en munter og musikalsk fortælling</p>	<p><i>Souvenir</i> - en engelsk komedie. - Vendsyssel Teater (gensyn med samarbejdsproduktion med Himmerlands Teater, spillested Hobro Theater)</p> <p><i>Stand up, get up</i> - Stand up af og med Rasmus Thorup</p> <p><i>Gud bevare Danmark</i> - Underholdning, sang og quiz med Sofie Pallesen og Jan Overgaard.</p> <p><i>Smukke Charlie</i> - Teaterkoncerten fra Teater V med Niels Søren Hansen og Victor Marcussen, Emir Bosnjak og Tom Bilde.</p> <p><i>Pinkie</i> - en komisk-grotesk krigskomedi fra Limfjordsteatret, spillested: Mariagerfjord Gymnasium og Hadsund Kulturcenter.</p> <p><i>Jeg er min egen kone"</i> - en monolog fra Aalborg Teater.</p> <p><i>Martin Lutz Group</i> - et jazzarrangement med bl.a. Jacob Rose.</p>

Analyse af tre egenproduktioner

Himmerlands Teater producerer fortrinsvis forestillinger for voksne. Publikum fra 40 år og opefter er teatrets kernepublikum. I hver sæson er én af egenproduktionerne (eller et gæstespil) en juleforestilling, som decideret er målrettet børn og deres medfølgende voksne.

Udvalgt til nærmere analyse er *Gyldne Tider i Gældbæk*, *Kvinden i sort* og *Tak for alt*. Disse produktioner dækker tilsammen det spænd, der er i voksenteaterrepertoiret. Det har ikke været muligt for konsulenterne at se teatrets børnejuleforestillinger, men begge konsulenter har set flere af Louise Schouw Teaters forestillinger og er bekendt med dette teaters kunstneriske profil og udtryksform.

Gyldne Tider i Gældbæk

Fakta

Idé: Susanne Sangill Pedersen og Finn Hviid Bredahl. Manuskript: Søren Steen og Bent Høybye Mortensen. Instruktion: Søren Steen. Scenografi: Ianke Firing. Medvirkende: Susanne Sangill Pedersen, Finn Hviid Bredahl, Margrethe Koytu, Jan-Michael Senderovitz og Ronny Sterlø. Aldersgruppe: voksne. Varighed: ca. to timer. Premiere: 18.11.2010 på Himmerlands Teater. Set: 11.12.2010 og 4.12.2010.

Gyldne Tider i Gældbæk.

På billedet (fra venstre):
Susanne Sangill Pedersen, Finn Hviid
Bredahl og Jan-Michael Senderovitz

Fotograf: Riri Ianke Firing

Gyldne Tider i Gældbæk er en nyopsætning af den forestilling, som Søren Steen og Bent Høybye Mortensen skrev til teatret i 2004, hvor den første gang havde premiere. Som dengang er det Søren Steen der har instrueret. Skuespillerholdet og scenografien er ligeledes det samme. *Gyldne Tider i Gældbæk* er en munter julegyserkomedie, om det postyr og al den ballade der indtræffer en juleaften i Gældbæk i en falleret bankdirektørs palæ. På scenen varetager fire af de fem medvirkende flere roller i Ianke Firings dagligdagsrealistiske bankdirektørstue anno 1889.

Forestillingen spillede stationært i perioden 18.11.2010 til 18.12.2010. Den blev anmeldt i Nordjyske Tidende som en forestilling "med forudsætninger for at blive den store, folkelige succes" og blev smykket med fire stjerner ud af seks mulige.

Villen:

Gyldne Tider i Gældbæk er en forestilling, som vil underholde og overraske publikum med gys inden for en velkendt og tryk teatertraditions ramme. Forestillingen vil give publikum en festlig og intim teateroplevelse. I et iscenesat rum af en meget komisk tunet og feststemt kommunikation spiller alle de medvirkende med høj energi og hurtige rolleskift.

Kunnen:

Såvel tekst, oversættelse, instruktion, scenografi, musik, lys, lyd og skuespil er fagligt set på et professionelt niveau. Scenens hverdagsnaturalistiske indretning anno 1889 byder ikke på de store overraskelser. Men scenografien er funktionel og danner i dens udstrækning på langs af spillerummet god mulighed for kontakt med publikum.

Komedien er iscenesat med en fin flair for at bringe tekstens komiske situationer til udfoldelse, og stykkets skuespillere behersker habilt den komiske genres kvikke tempo og effektfulde pauseringer.

Skullen:

Gyldne Tider i Gældbæk er en forestilling, som vil underholde, og som formår det på grund af en velfungerende og folkelig betonet helhed af tekst, instruktion, scenografi og skuespil. Forestillingen er traditionel i sit formsprog og lettilgængelig i sit indhold. På den vis er den i fin dialog med sit publikum. Man kan sige, at den som teater ved at holde sig til det kendte ikke er så modig en forestilling. Samtidig er den ærlig i sin intention. Dens ærinde er ikke at udfordre scenekunsten med eksperiment og nytænkning.

Kvinden i sort

Fakta

Manuskript: Stephan Mallatratt. Oversættelse: Michael Moritzen. Instruktion: Susanne Sangill Pedersen. Scenografi: Franco Coluzzi. Lysdesign: Theis Wermuth. Lyddesign: Jacob Rose. Medvirkende: Finn Hviid Bredahl og Ronny Sterlø. Aldersgruppe: voksne. Varighed: ca. to timer. Premiere: 17.2.2011 på Himmerlands Teater. Set: 17.2.2011.

Kvinden i sort.

På billedet (fra venstre):
Ronny Sterlø og Finn Hviid Bredahl

Fotograf: Riri Ianke Firing

Kvinden i sort er den såkaldte 'smalle' forestilling i teatrets repertoire 2010/2011. Forestillingen er iscenesættelsen af en romandramatisering. Den bygger på Michael Moritzens oversættelse af den dramatisering, Stephan Mallatratt har foretaget af Susan Hills roman. Forestillingen er, som romanen, fyldt med spænding, kriminalistiske gåder og mystik. Samtidig med at den, som sit overordnede projekt, vil fortælle historien om en mands forsøg på at blive psykisk forløst fra en grusom hændelse, han engang har været ude for.

Kvinden i sort spillede stationært på Himmerlands Teater fra 17.2.2011 til 12.3.2011. Den blev anmeldt i Jyllandsposten som et "Fornøjeligt teatergys" og i Nordjyske Tidende som en usædvanlig forestilling, der blev sikkert og rutineret forløst. Ud af seks mulige stjerner fik den fire.

Villen:

Som 'smal' i betydningen ikke så traditionel og mere vanebrydende forestilling, folder *Kvinden i sort* sig ud i en enkel scenografisk kulisse. En kulisse, hvor flere ting – modsat i et realistisk arrangement – appellerer til publikums forestillingsevne, ved at skulle forestille noget andet end det, de umiddelbart og helt konkret er. Forestillingen vil gennem en tekst fyldt med gys og gåder skildre en psykisk bearbejdningsproces.

Kunnen:

Kvinden i sort er en vellykket helhed af en gedigen tekstbearbejdning med mange forskellige fortælleniveauer, en enkel og udmærket fungerende scenografi og to

skuespilleres habile skuespil i en iscenesættelse med flair for at betone det stemningsfyldte. Forestillingens svaghed er, at skuespillet indledningsvis er lidt trægt, og at der undervejs er tendens til mindre overdrivelse i spillet. Overdrivelser, som i de momenter gør spillet lidt anstrengt og flytter fokus væk fra spændingen på historiens episke fortælleplan.

Skullen:

Himmerlands Teaters *Kvinden i sort* er en forestilling, som med en spændende tekst, i en intim og enkel teateramme vil give publikum en teateroplevelse som er lidt anderledes end de mere umiddelbart tilgængelige komedier teatret også spiller. Forestillingen kan ikke i sin iscenesættelse siges at være banebrydende ny. Minimalistiske scenografiske løsninger af ikke-naturalistisk karakter er brugt og set mange steder gennem rigtigt mange år. For nogle publikummer kan opsætningen dog godt være øjenåbnende for, hvordan teater også kan tage sig ud.

Tak for alt

Fakta

Manuskript: Kristian Erhardson. Instruktion: Finn Hviid Bredahl og holdet. Scenografi: Himmerlands Teater. Kapelmester: Jacob Rose. Medvirkende: Susanne Sangill Pedersen, Helle Halsboe og Hanne Laursen. Aldersgruppe: voksne. Varighed: ca. 1½ time. Premiere: 14.4.2011 på Himmerlands Teater. Set: 14.4.2011. og 6.5.2011

Tak for alt.

På billedet (fra venstre):
Susanne Sangill Pedersen, Hanne Laursen og
Helle Halsboe..

Fotograf: Riri Ianke Firing

Tak for alt er en forestilling, som bygger på en nyskrevet tekst, skrevet specielt til Himmerlands Teater, af Kristian Erhardson . Forestillingen er sæsonens bud på ny dansk dramatik, og den er med tre medvirkende kvindroller instrueret af en mand en pendant til det mandeunivers-stykke (*Undervognsbehandling*), som teatret havde på programmet i 2008, hvor der i stedet stod tre mænd på scenen iscenesat af en kvinde.

Tak for alt spillede stationært på teatret i perioden 14.4.2011 til 14.5.2011. Den blev anmeldt i Nordjyske Tidende under rubrikken "Tre kærester og ét lig" som en lille velspillet og godt iscenesat teaterspøg, som afsluttes med manér. Ud af seks mulige stjerner fik den fire.

Villen:

Tak for alt vil underholde publikum med en tekst, der lader tre meget forskellige kvinder mødes i et kapel, hvor den mand, som de alle tre tror, de har 'eneret' på at have mødt og haft en intim relation til, ligger død i en kiste. I små humoristisk-satiriske episoder skildres meget forskellige livsførelser og livssyn. Det sker i sammenstødet mellem de tre kvinder, og i den måde hvorpå de tager afsked med manden i kisten.

Forestillingen har elementer af revy og kabaret indbygget i kraft af de kendte og til situationen omskrevne popsange, som kvinderne bryder deres tale af med undervejs.

Kunnen:

Teksten er veldrejet som et underholdende forlæg for en teateropsætning. Manuskriptets svaghed er dets undervejs noget klichefyldte figurtegninger og tykke pointer. Dets styrke er den evne, det har til at holde spillet kørende med stadigt nye overraskelser. Dets finesse er, at der opstår sjove situationer, når de tre kvinders meget forskellige udlægninger af hvem, den afdøde var, støder sammen. Megen situationskomik følger også af, at de alle tre krumspingslyver sig til at blive i kapellet. Og endelig er replikkerne godt rytmisk og melodisk snedkererede med hurtige dialogskift, gode pauser, indlagte popsange og en overraskende slutning.

I en håndværksmæssig sikker iscenesættelse, der dog heller ikke byder på de store overraskelser undervejs, udfylder de tre medvirkende deres roller professionelt med energi og engagementet. Fagligt er de mere kapable som skuespillere end som sangere. Scenografisk er stykket – med en kiste anbragt som stykkets næsten eneste dekorationselement – meget enkelt opbygget. Kisten gør rummet overskueligt. Sammen med spillerummets faste klinkegulv skabes en klar illusion af kapel. En enkel og funktionel scenografi, som også hurtigt er visuelt udtømt som oplevelse.

Skullen:

Tak for alt er på grund af en velfungerende tekst, et energisk levende skuespil og en fysisk nærhed til publikum i stand til at fastholde publikums opmærksomhed omkring en lettilgængelig humoristisk forestilling med klare stilmæssige ligheder til revy og kabaret.

Modet eller satsningen (begge ord er for så vidt for stærke at bruge i sammenhængen) ligger i valget af en nyskrevne tekst, da skuespil og instruktion håndværksmæssigt er i orden, men samtidig ikke byder på de store overraskelser. Som helhed kan forestillingen derfor siges at savne et mere dristigt snit.

Analyse af det samlede repertoire

Himmerlands Teaters repertoire er bredt sammensat med hensyn til genre, stil og sværhedsgrad. Repertoiret af egenproduktioner og gæstespil rummer alt fra lettilgængelige komedier til mere komplekst sammensatte alvorsdramaer. Den folkelige optræden fylder absolut mere end den såkaldte 'smalle' scenekunst. Og det er et helt bevidst valg fra teaterledelsens side. Man ønsker langsomt og gradvist at udfordre og stille større krav til publikum.

Villen:

Himmerlands Teater vil have både bredde og kvalitet i repertoiret. Teatret fokuserer mest på voksenpublikummet over 40 år. Det målretter meget sjældent sine forestillinger til et ungdomspublikum. Det prioriterer børnepublikummet lavere i egenproduktionssammenhæng, da teatret ikke har som kriterium hvert år selv at producere forestillingen for denne målgruppe, men lige så vel kan vælge at købe en forestilling fra et andet teater, og lade denne repræsentere deres eget repertoire for børnegruppen. Det vil primært være et teater, som er lokalt forankret.

Kunnen:

Den kunstneriske kerne på Himmerlands Teater udgøres af ledelsen samt det personale teatret – med tradition for at holde fast i mange af de samme kræfter – hyrer fra produktion til produktion. Både ledelsen og de kunstneriske kræfter som hentes ind er fagligt set professionelle.

Holder man kontinuitet og vane op over for eksperimenter og nybrud, da evner og vægter Himmerlands Teater tradition frem for fornyelse. Det kan der være både teaterfaglige, fysisk-scenetekniske og økonomisk-bevillingsmæssige årsager til.

Skullen:

Himmerlands Teater prioriterer et meget folkeligt og bredt repertoire. Et repertoire, hvor teatret satser stærkest på deres stampublikum.

Himmerlands Teater i en kommunal, regional og national kontekst

Himmerlands Teater blev etableret som egnsteater i 2003 af teatrets nuværende ledelse, Susanne Sangill Pedersen og Finn Hviid Bredahl. Teatret har siden etableringen haft til huse i ”Det sorte Pakhus” på havnen i Hobro. Det har fra start været en klar vision fra teatrets side at være ikke bare Mariagerfjords, men hele Himmerlands teater. Desuden har teatret et ønske om et udvidet samarbejde i regionen samt at synliggøre Himmerlands Teater såvel nationalt som internationalt.

Ifølge Mariagerfjord Kommunes besvarelse af fremsendte evalueringsspørgsmål kan teatrets lokale forankring styrkes igennem en højere grad af involvering i kommunale/lokale projekter samt mere samarbejde med erhvervsliv.

Kommunalt samarbejder Himmerlands Teater med Hobro Kulturskole, gymnasiet og Café Kaj. Samarbejdet med Hobro Kulturskole begyndte i 2007 med *Himmerlands Teatertalent-linie*. Et tilbud, hvor unge mellem 13 og 17 år undervises af professionelle skuespillere, sangere og dansere. Interessen for talentlinjen var så stor, at konceptet nu er udvidet til *Teater Talent Nord*, som foruden Himmerlands Teater også omfatter Vendsyssel Teater og Limfjordsteatret og deres respektive kommunale kulturskoler.

Himmerlands Teater og deres nabo på Sdr. Kajgade, Café Kaj, samarbejder året rundt om en teatermenu til speciel pris. I forbindelse med årets juleforestilling udvides samarbejdet til bestilling af mad og forestilling i ét, ligesom Café Kaj og Himmerlands Teater fælles annoncerer for juleforestillingen lokalt og regionalt.

I forhold til gymnasiet er der blevet arbejdet med en ambassadørordning, dog uden større virkning.

Regionalt har Himmerlands Teater i indeværende driftsperiode samproduceret med Vendsyssel Teater omkring *Souvenir* (2009/2010). Derudover gæstespil fra blandt andet Limfjordsteatret, Aalborg Teater og Vendsyssel Teater.

Himmerlands Teater har forgæves forsøgt yderligere tiltag kommunalt, som af forskellige årsager ikke er lykkedes. Siden 2007/2008 er det ikke lykkedes at fortsætte samarbejdet med Hobro Teaterkreds omkring en fælles teaterbrochure. Et gæstespil i Mariagerfjord Kommune var i konkurrence med den lokale teaterkreds, et sommerspil

Holberg i Mariager lod sig ikke gennemføre på grund af manglende økonomisk opbakning fra fonde og det lokale erhvervsliv, mens forestillinger i Vesthimmerland Kommune bremses af, at Vesthimmerlands Kommune kun støtter musiktiltag. Nationale såvel som internationale tiltag er der ifølge teatret ikke økonomi og planlægningsressourcer til.

Nye tiltag kunne ifølge Himmerlands Teater være erhvervsmæssigt samarbejde med de større virksomheder i kommune og region omkring blandt andet teambuilding i virksomheder. Nationalt kunne udveksling af gæstespil være en mulighed. På den internationale scene vil Himmerlands Teater meget gerne sende én eller flere af deres forestillinger på gæstevisit, eksempelvis til Mariagerfjords venskabsbyers teatre i EU, med genbesøg for øje.

Markedsføring og kommunikation

Ifølge aftalegrundlaget er formålet med et egnsteater i Mariagerfjord-området ”at skabe et stationært teatermiljø med kvalitetsforestillinger for en bred målgruppe: børn, unge og voksne”. Himmerlands Teater henvender sig til og rammer primært det voksne publikum over 40 år, og sekundært børn og børnefamilier gennem årets juleforestilling. Det betyder, som mange andre steder i landet, at målgruppen ”de unge” i mindre grad rammes som publikum af teatret.

Himmerlands Teater udsendte i maj 2009 sæsonbrochurer i 15.000 eksemplarer i hele Himmerland til teaterinteresserede borgere i Mariagerfjord Kommune med en husstandsindkomst på over kr. 400.000. Denne prioritering, at indkomstdifferencere markedsføringen, understøtter ikke målgruppen ”de unge”, da studerende og enlige ofte falder uden for denne husstandsindkomst.

Himmerlands Teater har i indeværende sæson introduceret *Teaterkortet* og *teaterbørnepasning*. *Teaterkortet* giver adgang til at opleve samtlige af sæsonens forestillinger så mange gange, man har lyst. Kortet, der koster 500 kr. og kan bestilles/købes via bestillingskupon eller hjemmeside, er blevet solgt i godt 200 eksemplarer, hvilket må betegnes som en stor succes. *Teaterbørnepasningen* har givet omtale i lokal-, regional- og i landspressen, men er ikke blevet solgt på nogen af de tre udbudte lørdage i sæsonen. Derudover udbyder Himmerlands Teater virksomhedsabonnementer samt medlemskab af Himmerlands Teaters venner for husstande eller firmaer. Alle tiltag kan, foruden i brochuren, findes på Himmerlands Teaters hjemmeside www.himmerlandsteater.dk, hvor det også er muligt at bestille billetter, teaterkort etc.

Teatret påpeger, at deres samarbejde med kommunens politikere og embedsmænd altid foregår i en positiv og konstruktiv atmosfære, og at der er en bred politisk opbakning i Mariagerfjord Byråd omkring Himmerlands Teater.

Mariagerfjord Kommune påpeger i deres besvarelse af evalueringsspørgsmål, at Himmerlands Teater ”skal profileres bedre i hele kommunen (og omegnskommuner).” Og at det desuden er vigtigt, at teatret er profileret gennem kulturkalenderen ”Liv i fjorden” mv. Sammenfattende ønsker kommunen ”at teatret i højere grad melder sig ind som en mere aktiv brik i kommunens kulturbillede.”

Det er ikke vanskeligt at formidle teatrets særlige profil. Det sørger vores trofaste stampublikum for ved at fortælle vidt og bredt om teatret og tage nye gæster med.⁷

Som supplement til stampublikummets arbejde har Himmerlands Teater gennem aftaleperioden gjort flere tiltag for at nå ungdomspublikummet samt øge antallet af publikummer generelt. På trods af initiativet *Teater Talent Nord* og samarbejdet med gymnasiet, blandt andet i form af ambassadørkorps, er det ikke lykkedes at få et publikum af betydning blandt de unge under 40 år i hele Himmerland. I forhold til det brede publikum har teatret med *Landsbyerne i teatret* forsøgt at få lokale beboerforeninger til at arrangere teaterture to til tre gange om året. Indtil nu har det dog været uden større held.

Ledelsen på teatret har mange idéer til nye tiltag for at nå et større og bredere publikum, men der savnes en samlet strategi og et kunstnerisk greb på markedsføringen, således at teatret brandes og opfattes som hele Mariagerfjords teater. Der savnes platforme, der henvender sig til de unge, her kan det bl.a. nævnes, at teatrets facebookprofil er ret inaktiv.

Bestyrelse, økonomi og regnskab

Himmerlands Teater er organiseret som en selvejende institution med en bestyrelse sammensat af personer med lokal tilknytning, og bestyrelsen er udpeget af teatrets repræsentantskab. Det er uhensigtsmæssigt, at teatret selv bestemmer sammensætningen af repræsentantskabet og ikke mindst ændringer i sammensætningen. Sammensætningen af og ændringer heri bør foregå i et samspil mellem teater og kommune. Bestyrelsen består i dag af: lærer og pædagogisk konsulent Svend Woetmann (formand), skuespiller og efterskolelærer Maj Lise Rosendahl, lektor Ole Bent Larsen, direktør Jette Rask og HR-manager Anette Nedergaard.

Som led i evalueringen har vi gennemgået de seneste to årsrapporter med tilhørende revisionsprotokol. Disse opfylder de formelle krav til regnskabsaflæggelse og viser på en overskuelig måde udviklingen i forhold til tidligere år og et sammenligningsgrundlag i forhold til budget og det faktisk realiserede. Resultatopgørelse og balance med tilhørende noter har en høj grad af specificering og synliggørelse af årets dispositioner. For at kunne vurdere de kunstneriske dispositioner i forhold til de afholdte lønudgifter, vil en udspecificering af lønudgifterne kræves, for at få synliggjort udgiften til de forskellige fagområder (scenografi, instruktion, komposition, tekst, lyddesign, lysdesign, produktion, kostumer m.m.).

Teatret er kommet ud af sæson 2009/2010 med et underskud på kr. 136.709, som sammenlagt med den i forvejen negative egenkapital betyder en negativ egenkapital på kr. 402.071. Vi er helt klar over, at der kan forekomme økonomiske sæsonudsving i mindre målestok, men når virksomheden udviser et underskud svarende til 12 % af omsætningen, må dette have fokus i fremtidige dispositioner. Ledelsens beretning i årsrapporten giver et godt billede af det enkelte regnskabsårs aktiviteter og dispositioner. Beretningen kan med fordel udvides med en skitse over de udfordringer, teatret står overfor såvel internt som eksternt.

⁷ Ibid. p.9.

Sammenfattende analyse af Himmerlands Teater

Himmerlands Teater som kulturinstitution

Himmerlands Teater er et professionelt producerende og præsenterende teater, der i forholdsvis lille økonomi har en meget høj egenproduktion. Teatrets aktiviteter er fokuseret omkring egenproduktionen, og der savnes en egentlig strategi for en lokal forankringsproces. Der er gennem perioden som egnsteater foretaget en del initiativer og høstet en del erfaringer til øget lokal forankring, men en egentlig strategi udarbejdet i samarbejde med hovedtilskudsyder Mariagerfjord Kommune savnes.

Villen:

Himmerlands Teater er i høj grad båret af en vilje. Virksomhedskulturen er gennemsyret af, at hele organisationen trækker samme vej i forhold til primærproduktionerne. Denne vilje på tværs i hele organisationen er en nødvendighed for at opnå en så høj produktivitet i en begrænset økonomi. Den høje grad af viljebåret aktivitet giver en smule bagslag i forhold til tydelige fravalg fra teatrets side i forhold til potentielle lokale samarbejdspartnere, som f.eks. den lokale teaterkreds. Forstået således at en ressourcemæssig presset organisation som Himmerlands Teater har svært ved det ofte tidskrævende kompromis, som samarbejde på tværs naturligt fordrer. Disse sammenstød på tværs afholder i nogen grad teatret fra at indgå i og opsøge nye tværkulturelle og tværinstitutionelle sammenhænge.

Kunnen:

Set i forhold til den begrænsede økonomi favner Himmerlands Teater bredt organisatorisk. Teatret håndterer mange funktioner på ganske få hænder blandt det faste personale, og kvaliteten i arbejdet virker solidt, taget i betragtning af denne håndtering af de mange funktioner. Teatret evner et højt aktivitetsniveau og kan givetvis, ved tilførsel af øgede ressourcer i mange af teatrets fagområder, øge kompetenceniveauet. Prioriteringen af et højt aktivitetsniveau og en mindre bredde i faglig kompetence i det faste personale er en naturlig konsekvens af en aftale om mindst tre egenproduktioner pr. sæson.

Skullen:

Det faktum, at teatret i meget ringe omfang når publikummet under 40 år, og på den anden side har et relativt stort kernepublikum, rejser en række spørgsmål, som bør tages med i drøftelsen om en kommende aftale. Hvad er det for en nødvendighed der søges? Hvilken kunstnerisk profil ønsker teatret?

Når teatret på den ene side siger, at billetterne sælger sig selv, og viser, at der kan sælges mere end 200 teaterkort, hvilket i sig selv udgør en meget stor del af egenindtægten, når der medtages billettilskud til dette salg, og når der i aftalen på den anden side fokuseres på, at teatret har såvel børn og unge som voksne som målgruppe for deres aktiviteter, synes ambitionsniveauet for det unge publikum en smule lavt.

Opfyldelse af gældende egnsteateraftale

Himmerlands Teater lever i forhold til egenproduktionerne og gæstespilsaktiviteten op til den gældende egnsteateraftale. I forhold til at skabe et stationært teatermiljø for børn, unge og voksne, mener egnsteaterkonsulenterne, at børn og unge som publikum er underprioriteret i det samlede repertoire. I spørgsmålet om at spille teatrets forestillinger

på andre lokaliteter i kommunen er det i perioden forsøgt af flere omgange uden større held. Set ud fra et ressourcaperspektiv er aftalen omkring det lokale samarbejde med skoler, institutioner, biblioteker og kultur- og ungdomsskoler at betragte som sekundær og dermed mindre væsentlig, men er efter vores vurdering ikke opfyldt i aftaleperioden. I det hele taget synes arbejdet med den lokale forankring at savne en øget prioritering fra teatret.

Udfordringer og udviklingspotentialer

- at revurdere og nytænke teatret i lokal sammenhæng – således at positionen som hele Himmerlands teater får mening, og dermed at hele egnens befolkning får adgang til teatret.
- sammen med kommunen at definere sit primære publikum og strategisk målrette såvel repertoire og markedsføring mod dette publikum.
- at styrke gæstespilssiden, især for børnepublikummet for at sikre en kontinuitet i tilbuddet til alle målgrupper.
- at skabe økonomisk råderum til styrkelse af de administrative ressourcer på teatret, såfremt teatret skal videreudvikle sit lokale engagement og aktivitetsniveau.
- at såvel kommune som teater på formelt plan styrker de rammer, der sikrer en dialog på såvel embedsmandsniveau som på politisk niveau med det formål at løbende forventningsafstemme teatrets aktiviteter og derigennem sikre udviklingen på teatret og kulturprofilen i Mariagerfjord.
- at tilføre linien i såvel salgsmateriale som hjemmeside, en for det yngre publikum mere vedkommende og tilgængelig platform.
- at opnå enighed og aftaleklarhed mellem teater og kommune, om nødvendigheden af at flytte de stationære forestillinger eller gæstespil på teatret til andre lokaliteter i kommunen.